UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifideliu[m]

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

De p[ri]mo sacramento s[i]c[ut] baptismo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

Visual Library

gūt illū. Vñ etiā ꝑs. Qm̄ mille āni añ
oc̄l'os tuos ſicut dies heſterna q̄ ꝑterijt
Ad quā vitā nos ꝑducat ieſus xp̄s ma
rie filius: q̄ ſine fine viuit ꝛ regnat Amē

Incipit tractat⁹

de ſeptem ſacramentis.

S Acramēta ſunt ſeptē q̄ de⸗
us inſtituit. ꝛ in q̄lıbet ſa⸗
cramēto daꝛ grā digne re⸗
cipienti ip̄m ſacramentum
Queriꝛ q̄ ſunt ſacramenta
nccītatis. Rn̄deo ſm̄ Ray. ꝙ q̄nq3. ſ.
baptiſm⁹. ꝯfirmatio. euchariſtia. p̄nīa.
et extrema vnctio. Et dicūtur nccītatis
q2 ſunt in precepto. ꝛ teneꝛ q̄lıbet ad ea
ſuſcipienda ꝑ loco ꝛ tp̄e. Reliq̄ duo ſūt
ſacramenta volūtatꝫ. ſ. ordo ꝛ matrimo
niū. Queriꝛ vtrū ſacramenta debeant
pctōribus dari. Rn̄deo ſm̄ Raymun⸗
dū ꝓpter occulta pctā nō pn̄t ſacramen
ta denegari alicui niſi ꝑ āmonitōeꝫ ſecre
tam in ſp̄eali: vel publicā factā in gene⸗
rali. vt ptꝫ de ꝯſe. di. ij. c. ꝓhibeat. Exi
ſtens aūt in pctō mortali: ſiue occulto ſi⸗
ue manifeſto mortal'r peccat recipiēdo
vt ptꝫ diſt. xl. c. multi. ꝛ. xcv. c. illō. xi. q.
iij. c. audi. Sil'r ꝛ miniſtrās ſacramēta
in pctō mortali peccat mortal'r. Queri⸗
tur. vtrū poſſint iterari ſacramēta. Rn̄⸗
deo tria ſacramēta nō pn̄t iterari. ſ. bap
tiſm⁹ ꝛ ꝯfirmatio ꝛ ordo. q2 in collatōe
cuiuſlibet triū predictoꝝ imp̄miꝛ caract
aīe. q̄ etiā ꝑ mortē ab aīa non p̄t ſepari.
Vñ ſi q̄s reſuſcitareꝛ nō eſſet baptiſan⸗
dus. nec ꝯfirmādus. nec reordinādus.
Sec⁹ eſt ð q̄ttuor alijs ſacramētis Vñ
Hugo de ſcō vic. d̄r. Si lazarus p⁹ re
ſuſcitatōem voluiſſet reſumpſiſſe vxoreꝫ
ſuā: oportuiſſet ꝙ ð nouo ꝯtraxiſſꝫ Vñ
ꝑ mortē ſolviꝛ m̄rimoniū. Sil'r euchari
ſtia ꝛ p̄nīa ꝛ extrema vnctio reiteranꝛ

¶ De p̄mo ſacramēto. ſ. baptiſmi

B Aptiſmus eſt p̄mū ſacramentū ꝛ
ianua oīm ſacramētoꝝ. ꝛ etiā eſt
fundamentū oīm ſacramētoꝝ. quia nul
li cōferꝛ an̄ ip̄m in eccl'ia aliq̄ð ſacramē⸗
toꝝ. Queriꝛ quis ſit effectus cathecliſ⸗
mi. Reſpōdeo ſm̄ Tho. in. iiij. diſt. vi.
ꝙ exorciſmus habet effectū in corpore ꝛ
in aīa. quia minuit ptātem demonis ne
poſſit tantū in hoīe ſicut p̄us. ne baptiſ
mum ꝛ alia bona impediat. Sed p̄dic⸗
ta poteſtas demōis total'r in baptiſmo
tolliꝛ Sicut pharo p̄us flagellatus eſt
ꝑp'lo nō egreſſo de egypto. ꝛ poſtea po⸗
pulo egreſſo total'r ī mari rubro (quod
eſt figura baptiſmi) ē ſubmerſus. Que
riꝛ. vtꝝ oēs teneanꝛ ad baptiſmū. Re
ſpōdeo ſm̄ Tho. in. iiij. diſt. vi. Quili⸗
bet teneꝛ etiā ſanctificatus in vtero ꝓ⸗
ter tres rōes. Primo q̄dem ꝓpter acq̄rē
dum caracterē quo aduneꝛ ꝑp'lo dei. et
quaſi deputeꝛ ad ꝑcipiēda diuina ſacra
mēta. Scdō vt ꝑ baptiſmi ſuſceptōem
paſſioni xp̄i corporaliter cōformeꝛ Ter
tio ꝓpter bonū obediētie. q2 p̄ceptuꝫ de
baptiſmo oīb9 datum eſt. Johis. iij.
Niſi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua ꝛc̄. Que
riꝛ vtrum baptiſmus aque poſſit in ali⸗
quo ſuppleri. Reſpōdeo ſm̄ Petruꝫ de
tharentaſia ſm̄ cōem legem non p̄ōt in
ꝑuulis ſuppleri: cum nō poſſint habere
vſum liberi arbitrij. Sed ſi ꝑ chriſto oc
ciderētur: pie crediꝛ ꝙ ſaluarenꝛ ſine ba
ptiſmo aque. In adultis aūt p̄t ſuppleri
ꝑ baptiſmum flaminis ſiue contritiōis
et ꝑ baptiſmuꝫ ſanguinis. id eſt marty⸗
rij. Et hoc intellige quādo eſt articulus
neceſſitatis. Queritur vtrum puer in
vtero exiſtens poſſit baptiſari. Reſpō⸗
deo ſm̄ Thomā vbi ſupra: nō poteſt.
quia talis deo notus eſt, non eccl'ie. nec
ſubijci poteſt operatiōi miniſtrorum ec⸗
cleſie. Unde Auguſtinus dicit. ꝙ ſicut
qui non vixit nō poteſt mori. ita qui na
tus nō fuerit non poteſt renaſci. Nō de⸗
bet auteꝫ mater ſcindi vt puer poſſit na
ſci et baptiſari Quia ſm̄ ip̄ſum nō ſunt
facienda mala vt eueniant bona. debet
tamen ip̄a mater ſcindi ſi iam defuncta

Quod ſanctifica⸗
tus in vtero
etiā eſt baptiza⸗
ndus.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eſſet. ⁊ puer adhuc in ea viueꝫ ¶ Que
ritur. quid faciendū eſſet quādo appa/
ret aliquod membrum pueri ⁊ timeť im
minere mortis periculū. Reſpondeo ꝙ
in tali periculo egreſſa parte pͥncipali. ſ.
capite baptiſari debet. Ꝟ ſec⁹ eſt de alijs
partib⁹: vt de manu vel de pede. q̄ꝫuis
nō noceat ſi ille ꝑtes aſꝑgantur baptiſ/
mali aqua. qꝛ diuina miſericordia nō eſt
artāda. Et ſi poſtea plenarie naſcať tūc
ſub tali cautela baptiſeť ſub hac forma.
Nō te rebaptiſabo ſi es baptiſatus. ſed
ſi nō es baptiſatus: tūc ego baptiſo te in
noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. ¶ Scien
duꝫ ꝙ materia baptiſmi eſt aqua pura
naturalis. Vñ baptiſmus nō pōt fieri
in vino. nec in ceruiſia. neqꝫ in vrina. ne
qꝫ in aliquo alio liquore. Sꝫ forma ver
borū baptiſmi eſt hec. Ego te baptiſo
in noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. vt patꝫ
extra de baptiſmo. ca. pͥmo. et ſine his
ꝟbis nō pōt fieri baptiſmus. Sciendū
ꝙ ille vetule q̄ pueros baptiſant in arti
culo mortꝭ ſic dicētes Solt du leben ſo
ſig dyr das eyn bar. ſolt du aber dan
ſterban ſo ſig es eyn douff: in noīe pr̄is
et filij ⁊ ſpūſſancti. Tales mulieres cuꝫ
talib⁹ verbis nō baptiſant. Querit̄ qui
poſſint baptiſare. Reſpōdeo ꝙ debit⁹
miniſter baptiſmi ſm̄ oēs theologos
eſt ſacerdos. Sꝫ in neceſſitate q̇libꝫ po
teſt baptiſare. ſiue vir ſiue mulier fidelis
ſiue infidelis: dūmodo habeat intētōeꝫ
baptiſandi ⁊ ſeruat formā eccleſie. Sꝫ
tamē clericus nō debet baptiſare p̄ſente
p̄ſbytero. neqꝫ laicus p̄ñte clerico. neqꝫ
mulier p̄ñte viro. vt pꝫ diſt. iiij. c. mulier
Querit̄. vtrū baptiſm⁹ debeat ꝑ aliqͦd
tempus differri. Reſpōdeo ſm̄ beatuꝫ
Tho. Magis eſt laudabile ꝙ puer q̄ꝫ
citius poteſt fieri baptiſeť. Primo quia
interim mori poſſet ⁊ dampnareť. Secū
do. quia demones nō habent tantā po
teſtatem in baptiſatis ſicut in nō bapti/
ſatis. neqꝫ quātum ad nocumēta ſpūa/
lia neqꝫ ad corporalia ¶ Quis
eſt effectus baptiſmi. Reſpōdeo ꝙ bap
tiſmus habet multiplices effectus de q̄
bus aliquos hic dicam. Primus eſt ꝙ
baptiſmus ſm̄ Bonauenturā ſup. iiij.
diſt. iiij. digne ſuſcipientib⁹ delet omnē
culpam originalem mortalem ⁊ venialē
et reſtituit pͥmariaꝫ innocētiam quo ad
animā. Hoc probať. quia ſi ſic moreret̄
ſtatim ad celum euolaret. ſed hoc nō fit
niſi oīm culpa deleta. igiť ⁊c̄. ¶ Scd̄s
effectus. ꝙ ignem infernalē ⁊ etiaꝫ pur/
gatorij extinguit quātum ad ip̄m bapti
ſatū. vt de cetero ignis infernalis vł pur
gatorius nō poſſit in eū agē niſi ip̄e poſt
modum peccādo reaccenderet eū cōtra
ſe. Vñ admirāda eſt fatuitas illoꝝ qui
poſt baptiſmū peccāt cum volūtarie ig/
nem in ꝓprium ſubiectum reaccendunt
¶ Tertius effectus ꝙ baptiſmus delet
oēm ſatiſfactionem pro peccatis quam
homo in p̄ſenti deberet pro peccatis ſu
is explere: vt patet. quia ſi aliq̄s infide/
lis iudeus vel paganus mille annos vi
xiſſet. ⁊ omni die mille peccata mortalia
cōmiſiſſet ſi ꝯuerteť ⁊ fidem ſuſceperit. et
ſic cū deuotōe baptiſatus fuerit: tūc nul
la penitētia ſatiſfactoria ſibi imponēda
eſt ꝓ omibus peccatꝭ ſuis. qꝛ baptiſm⁹
tollit omnē ſatiſfactōnem. Et ſi talis ſic
poſt baptiſmū moreret̄ ſtatim ad celum
euolaret. ¶ Quartus effectus eſt ꝙ fo/
mitē mitigat. qꝛ in baptiſmo datur hoī
gr̄a ad ſupprimendū fomitē peccati Sꝫ
diceret q̇s. quare baptim⁹ nō delet om
nem fomitem peccati ſicut delet pecca/
tū originale de quo fomes ꝓcedit. Rñ/
deo ꝙ ꝓpter fragilitatis ꝓprie cognitōeꝫ
et ꝓpter nr̄āꝫ humilitatē. Job. vi. Que
em̄ fortitudo mea vt ſuſtineā. Et vt in/
uocemus diuinum auxiliū ⁊ dei miſeri/
cordiā vt p̄ſeruet nos a malis. ps̄. Mi
ſerere mei dñe q̄m infirm⁹ ſum. Itē ꝓ
ter exercitatōem. ſ. vt reſiſtamus vicijs
et cōcupiſcētijs carnalibus ⁊ ſic habea/
mus materiam exercēdi ꝟtutes ⁊ merē/
di gloriā. Vñ Greg⁹. Temptatio cui

non conſentit nō eſt peccatū: ſ ʒ eſt mate/
ria exercende virtutis. Ambro. ſup lucā
Nemo poterit coronari: niſi vicerit. ne/
mo aūt pt vincere niſi añ certauerit. Vñ
debemus viriliter pugnare cōtra carnē
noſtrā. ꝛ contra ea vicia ad q̄ naturalit
inclinati ſumꝰ: ſiue ſit ira ſiue inuidia: ſi/
ue luxuria. Unde Bern̄ Quoties reſti
teris: totiens coronaberis. Et vt mul/
tas coronas mereamur tūc fomes pcc̄i
in nobis manet: ꝛ non delet ex toto ī ba
ptiſmo ꝗuis mitiget ¶ Quintꝰ effectꝰ
ē a poteſtate diaboli liberatio. qꝛ bapti
zatus ex toto a poteſtate diaboli eripit
vt de cetero non poſſit diabolus in eū
niſi ꝑ ꝯſenſum pcc̄i ſe ei ſubijciat. Vnd
Bern̄. in quodā ſmone. Poteſt inimi/
cus excitare temptatōis motū. ſ ʒ in te eſt
ſi volueris dare ſeu negare ꝯſenſum. er/
go diabolus eſt ſicut canis ligatꝰ qui pt
erga hoīem latrare ſ ʒ non pt eū ledē ni/
ſi velit ad eū accedē. Vñ Augꝰ. ſup ps̄.
Diabolus plerūq ʒ vult nocere: ſ ʒ nō po
teſt: quia poteſtas eius eſt ſub ptāte dei
Nam ſi tm̄ poſſet nocere diabolꝰ q̄ntū
vellet: aliq̄s iuſtoꝝ nō remaneret. Am/
broſiꝰ ſup lucā. Diabolū nocere nō poſ/
ſe cognoſcas. ¶ Sextꝰ effectus eſt: ꝙ
hoīem efficit templū dei. Qd̄ ſignatum
eſt in hoc ꝙ ſpūſſanctus deſcēdit in ſpe/
cie columbe ſup chriſtū baptizatum. vn
de tota trinitas manſionē habet in ba/
ptizato. Joh. 14. Ad eū veniemꝰ ꝛ mā/
ſionē apud eū faciemus. Ergo male fa/
ciunt qui poſt baptiſmū ſcienter morta/
liter peccāt. Expellūt eīm patrē ꝛ filiū
ꝛ ſpm̄ſanctum. ꝛ diabolum introducūt
qui expulſus antea fuit per baptiſmum
qui nihil habet eis dare: niſi eternū ſup
plicium: ꝛ eterna mala ¶ Septimꝰ effe
ctus eſt ꝙ caracterem imprimit q̄ eſt in/
delibilis. quo caractere chriſtiani bapti
zati a n̄ chriſtianis in die iudicij diſcer/
nentur. ꝛ bonis cedat ad magnum ho/
norem malis autem ad malam confuſi/
onem. Quia caracter oſtendit: ꝙ ipi ſer/

uituti chriſti ſe ſubdiderūt. et in baptiſ/
mo diabolo ꝛ eius pompis renūciaue/
runt. Opera eīm eorum mala aſſociata
caracteri oſtendūt ꝙ infidelibus deteri
ores ꝛ abhominabiliores facti ſunt ꝓp/
ter iniuſticias ſuas. Vñ Augꝰ. Quan
to gradus altior tanto caſus decliuior.
Sed quia chriſtiani per ſignum carac/
teris ſunt ſup omnes infideles exaltati.
ergo eorū caſus erit eorum maior cōfu/
ſio. ¶ Octauus effectus eſt. ꝙ filiū dei
efficit. ad quod ſignādum ſup chriſtum
baptiſatum audita eſt vox illa. hic eſt fi
lius meus dilectus. Ex quo elicitur cū
quāta diligētia nutriendi ſunt tales fi/
lij ſummi regis. qꝛ ſi cum om̄i diligētia
nutriūtur filij comitum vel regum terre
noꝝ. cum quāta diligētia nutriēdus eſt
ꝑuulus quem cōſtat eſſe filium dei De
illis q̄ ſunt in adulta etate neſcitur vtrū
ſint filij dei vel filij diaboli. Eccl'iaſ. ix.
Neſcit homo an amore vel odio dignꝰ
ſit. Sed de ꝑuulo q̄ eſt baptiſatus quē
nōdum eſt in etate ꝙ poſſit peccare: con
ſtat ꝙ eſt filius dei Unde multū peccāt
mulieres ꝛ matres q̄ male tractant ſu/
os puēos maledicēdo ipis. quod nullo
modo licet. Sed reuerēter tractādi ſūt
ꝓpter reuerentiam dei qui eos inhabi/
tat ¶ Nonus effectus eſt celi apˀtio. Et
in hoc oſtendit magna virtus baptiſmi
qui cum in terra exhibeatur: in celo ta/
mē opatur. Ad deſignādum hūc effec/
tum baptiſmi voluit dn̄s celum aperiri
cū baptiſaret a Johāne baptiſta in ior/
dane. vt in hoc oſtēderet ꝙ ꝗcito bap/
tiſatus in innocētia baptiſmali decedat
euolat inueniēs ſibi celū ſꝑ apertū: cum
añ baptiſmū homini adulto infernꝰ fu
it aptus. ꝛ puero ꝑuo lymbus. Ex quo
patet quāta ſit fatuitas mulierū que in/
cōſolabil'r dolent de morte pueroꝝ ſuo/
rum q̄ poſt baptiſmū decedūt añq ʒ bap
tiſmalē innocentiā ꝑdiderūt. Valde fa
tuum eſt eas dolere de hoc ꝙ filij eorum
trāſeunt a ſocietate hominū ad ſocieta/

tem angeloꝝ. a valle lachrymaꝝ ad glo
riā. de exilio ad patriā. Filijs em̄ videntᷣ
inuidere deſiderātes eos poti⁹ eſſe ī hoc
exilio q̄ʒ in celo. Gaudere deberent po/
tius ꝙ filij ſui de facili tantā glīam acq̄
runt ꝓpt̄ meritū paſſionis chr̄i. ex q̄ ba/
ptiſm⁹ hʒ ſuū effectū. ſil'r ꝛ alia ſacramē/
ta. ꝛ ſolū dolē d̄ h̄' poſſet ſi ꝓpt̄ culpā pa
rentū filij deceſſiſſent.

¶ Pueri qn̄ʒ moriūtᷣ ꝓpt̄ culpā parētū

Parētes poſſunt demereri in ſex
casibus ꝙ pueri eoꝝ moriūtur.
Primo qn̄ nimis corde intimo
diligunt pueros. ꝛ maiorē cōplacētiā et
amorē ad eos habēt quā ad deū. tūc d̄s
qn̄qʒ ex ſua bonitate ſubtrahit eis pue/
ros. vt cor ecōuerſo ad deū erigāt ꝛ euʒ
diligāt. Vn̄ Aug⁹. Hoc ab hoīe colitᷣ
qd̄ pre ceteris diligitᷣ. Ergo ſi pueos ſu
pra deū diligūt eoſdē ſuū deū faciūt Et
h̄ eſt ratio q̄re illi pueri q̄ ſunt multū af/
fabiles ꝛ prudētes citi⁹ moriuntᷣ. Quia
parentes cū nimio affectu eos diligūt ꝛ cū
nimia ſollicitudīe ſm̄ curſum mundi nu
triūt. Scd̄o cū q̄s inhonorat ſuos ꝓpri
os parentes: tūc qn̄qʒ punitᷣ in ſuis ꝓprijs
filijs Vn̄ legitᷣ in ceſario ꝙ q̄dā inhono
rauit ſuos parentes. ꝛ oēs filij ei⁹ in breui
defuncti ſūt. Tertio ſi res iniuſtas hūt·
tūc d̄s ex ſua bonitate tales pueros mo
ri pmittit. ne ipi pueri cū iniuſtꝭ reb⁹ vna
cū parentib⁹ dānarentᷣ: hoc q̄re ſupra. ſ.
N. Quarto ꝓpt̄ malū exēplū parentuʒ: q2
puer talis fuiſſet forte imitat⁹ vitā puer
ſam parentū ſuoꝝ. ꝛ ſic etiā puerſus ꝛ ma/
lus effect⁹. ſi ſupuixiſſet. Quinto ꝯtigit
qn̄qʒ ꝓpt̄ hoc ꝙ ꝓpria mr̄ nō vult p ſe la
ctare ſuū ꝓpriū filiū. ſicut diuites mulie/
res q̄ ꝯſueuerūt hr̄e nutrices: tūc qn̄qʒ
lac ipſius nutricis nō eſt ꝯueniēs ipi pue
ro ſicut lac matris de quo nutritus eſt in
vtero ꝛ aſſuetus: ſic qn̄qʒ pueri moriuntᷣ
qui quādoqʒ ſupuixiſſent ſi ꝓpria mater
eos lactaſſet. hoc probatᷣ per hoc: q2 qui
ſumit aliquem cibum quē antea nō ſum
pſit: nō ita cōpetit ſue nature ſicut cibus
aſſuetus: ita etiam de puero. Sciendū
tamen ꝙ quādo aliq̄ mater p ſe nō pōt
lactare puerū ſuū: tūc querenda eſt nu/
trix ꝟtuoſa. q2 puer inclinatᷣ ſm̄ naturā
nutricis ſue que eū lactauit. Sexto con
tingit quādoqʒ ex negligētia parentum
ſicut parētes qui pueros nō cuſtodiunt
ſed eos quādoqʒ ad aquā vel ad igneʒ
ex negligentia ſua cadere pmittūt. Vel
etiā qui pueros ſecū collocāt ad lectum
ꝛ eos in ſomno dormiendo ſuffocāt qd̄
oīno cauēdum eſt. Et ſi in aliquo iſtorū
ſex iā predictoꝝ parētes rei eēnt: tūc do/
lere deberēt de morte puerorū ſuoꝝ

¶ De ſignis que fiunt ante ꝛ poſt
baptiſmum E

Signa ante baptiſmum quattu
or fiūt. ꝛ poſt baptiſmum tria fi/
unt. Queritᷣ quid iſta ſignificēt
Rn̄deo. ꝙ p̄ma exſufflatio ꝛ inſufflatio
ſignat ſpūs maligni expulſionē. ꝛ boni
introductoem. Ergo ſacerdos d̄r. Exi
maligne ſpūs. Secūdo ſalis immiſſio
vel linitio ſignat grām ꝛ ſapientiam ꝛ a
peccatoꝝ putredine p̄ſeruatoem. Vnd̄
gratia datur hoī in baptiſmo. ſi vult vti
illa gratia tūc poteſt cū adiutorio dei. et
mediante illa gratia viuere abſqʒ omni
peccato mortali vſqʒ ad morteʒ. Et de
hoc quere ſupra. xij. M Tertio ſaliue
ꝯtactus ad aures ꝛ nares ſenſuū ſignat
ſpūalium opatoem ad audiendū ꝛ intel
ligēdum ea que ſunt ſalutis. Quarto
vnctio olei in pectoē ſignat amorem dei
quem debet gerere in corde ſuo. Et in/
ter ſcapulas ſignat deuotam ſubiectio/
nem preceptorum dei ꝛ eccleſie. ſcilʒ ad
obediendū deo ꝛ prelatis eccl'ie. Vnde
Bern̄. Quicquid vice dei p̄cipit homo
qd̄ nō ſit certū diſplicere deo: hoc omni
no eſt accipiendum quaſi p̄cipiat deus.
Vnde Luc. x. Qui vos audit me au
dit. ꝛ qui vos ſpernit me ſpernit. F
¶ Tria vero alia fiūt poſt baptiſmum
Primo criſmatio in vertice q̄ ſignat xp̄i
gratiam in mente impſſam. Scd̄o ipo

notanda hec in feſto Inno-centium

ſtio cerei ad manū ſignat fidei ꝛ amoris
claritatem. Tertio veſtis cādida ſignat
innocētie reſtitutōem. ¶ Notādū ꝙ pu
eri qui ſine baptiſmo decedūt ad lymbū
puerorꝫ deſcendūt. vbi eſt pena damni
et nō ſenſus. quia nec eſuriūt necꝫ ſitiūt
nec habēt frigus nec calorē. ſimpl'r nul/
lam penam ſenſibilē ſuſtinent. ꝟ ſolum/
modo ꝙ ſint ꝑuati viſione dei. ꝛ hec eſt
pena damni. ¶ Querit' vtrꝫ pueri iude
orū ſiles ſint puerꝫ chriſtianorꝫ ſine bap
tiſmo decedētiū. Rūdeo ꝙ ſic. qꝛ habēt
eq̄lem culpā. ſ. peccatū originale. ꝛ nul
lum actuale nec chriſtianorꝫ nec iudeorꝫ
pueri. ergo habēt eq̄lem penā ſcꝫ penā
damni. Sꝫ qn̄ infidelis ad ānos diſcre
tōis puenerit. ſi tunc nō ſuſceperit fidē
tūc ipo facto peccat mortaliter nō ſuſci/
piēdo fidē: Et nullā excuſatōem p̄t ha/
bere infidelis. qꝛ fides xp̄iana p̄dicata ē
p vniuerſum mūdum. Vn̄ xp̄s dixit di
ſcipulis ſuis Marci. xvi. Euntes in or
bem vniuerſum p̄dicate euāgeliū oī cre/
ature. p̄s. In oēm terram exiuit ſonus
eorum ꝛc̄. Et qn̄cūꝫ morit' talis infide
lis: tūc immediate ad infernū deſcendit
Vn̄ Marci. xvi. Qui crediderit ꝛ bap
tiſatus fuerit ſaluus erit. q̄ vero nō cre/
diderit dānabit'. Inſup quotienſcūꝫ i
fidelis: ſiue paganus ſiue iudeus vſum
rōnis habēs ſciēter facit ɔtra aliq̄d pre
ceptorꝫ dei: totiēs peccat mortal'r. ꝛ ig/
norātia nō excuſat talē. Vn̄ Augꝰ. de
grā ꝛ li. ar. Iō diuina p̄cepta data ſunt
vt excuſatio de ignorātia nō habeat'

De ſacramento confirmationis.

A

Confirmatio vtrū ſit ſacramē
tum neceſſitatis. Reſpōdeo
ꝙ ſic: ꝛ hoc ꝓpter ſpūalem pu
gnā ad quā hō iuuat'. licꝫ ſim
pl'r nō ſit ſacramētū neceſſitatis. qꝛ ſine
eo p̄t hō ſaluari. ꝟ nihilominꝰ ɔtemptꝰ
eius damnabilis eſt. Hec Tho. in. iiij
diſt. vij. Vtrū ɔferatur grā in ſacramē
to ɔfirmatōis. Reſpōdeo ſ'm Tho. ꝙ
grā ɔfertur nō ſolū cōiter ſicut in quoli/
bet ſacramēto ɔfert' grā emūdans a pec
cato. ſed etiā ſpēalis grā p quā quis de
putat' ad effectū ſcitatis. ꝛ ydoneus fit
ad xp̄m ɔfitēdū. Vn̄ de grato facit ma
gis gratū. Itē querit'. q̄bꝫ debeat ɔfer
ri. Rūdeo ſ'm btm̄ Tho. Omibꝫ xp̄ia
nis: etiā puerꝫ: viris: ꝛ mulieribꝫ q̄bus
cōis eſt pugna ſpūalis. qꝛ ſ'm Iob. vij.
Militia eſt vita hōis ſup terrā. B
¶ Itē ſciendū ꝙ ad ɔfirmatōem ſex re/
q̄runt'. duo ex p̄te ſacramēti in ſe. ſ. ma/
teria criſmatis. ꝛ forma verborꝫ q̄ talis
eſt. Signo te ſigno crucꝫ: ɔfirmo te criſ
mate ſalutis. in noīe patris ꝛ filij ꝛ ſpūſ/
ſancti. Duo ex p̄te miſtri. ſ. dignitas pō
tificalis. ꝛ intētio debita. Duo ex p̄te ſu/
ſcipientis. ſ. frons in qua debet fieri criſ/
matio. ꝛ ꝙ ɔfirmandus ſit baptiſatus
Et ſciendū ꝙ vnctio criſmatis tripl'r fit
in tribus ſacramētis q̄ imp̄munt carac/
terē. In baptiſmo fit in vertice ad deſig
nandū fidei ſuſceptōem. In ɔfirmatōe
fit in frōte ad deſignandū audaciā ɔfeſ/
ſionis xp̄i nōis In ordine fit in manibꝫ
ad deſignādū ptātem ɔſecrādi corpus
xp̄i C ¶ Effectus ɔfirmatōis ē mul
tiplex. Primo. qꝛ grām datā in baptiſ/
mo ɔſeruat. p̄s. Confirma hoc deꝰ q̄d
opatꝰ es in nob̄. Scd̄o ad militiā ſpūa
lem p̄parat. ꝛ qꝛ oēs xp̄iani debēt eē in
bello xp̄i. ergo oēs debēt recipe hoc ſa/
cramentū. vt facilius poſſint ɔtra mun
dum: carnē: ꝛ diabolum pugnare Ter
tio ad ɔfeſſionē ɔſtantem nōis xp̄i aīat
quem oportet verū deū ꝛ verū hoīē cō/
fiteri. Primo oportꝫ vt ɔfiteamur eum
ſ'm diuinā naturā patri ꝛ ſpūiſcō coeq̄/
lem. quod notat' in forma verborū vbi
fit expreſſio trinitatis. Secūdo vt cōfi/
teamur eū ſ'm humanam naturā crucꝫ
ſupplicium ptuliſſe. q̄d notat' in crucꝫ cō
ſignatōe que fit in fronte. Et ne erubeſ/
camus vel timeamus chriſtū confiteri.